VII évfolyam. [illegible]

KEMENESALJA

VEGYES TARTALMU FÜGGETLEN LAP

Megjelen minden vasárnap [illegible]
Előfizetési ára: Egész évre 8 korona, [illegible] korona, negyedévre 2 korona.
Egyes szám ára darabonként 20 fillér.

Felelős szerkesztő: DINKGREVE NÁNDOR

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Dinkgreve Nándor könyvnyomdája Celldömölkön ide intézendők a szellemi részt illető közlemények, hirdetések és mindennemű pénzküldemények.

A dispensaire értéke a tuberkulosis elleni küzdelemben.

A tuberculózis elleni küzdelem jegyében élünk. A huszadik századnak az lesz a legfontosabb feladata, hogy a gümőkór hatalmát megtörje. Forrongásban vannak az orvosi elmék, a társadalom és a hatósági tényezők egyaránt, figyelmüket immár állandóan a tuberculózis problémájára koncentrálva.

A tuberculózis elleni küzdelemben a legelső és legfontosabb teendő, minél több szanatorium felállítása, ezen kívánság annyival is jogosultabb, mivel az eddigi tapasztalatott szerint a szanatoriumok iránt táplált jogos várakozásában sem a szenvedő emberiség, sem a közérdeket ez ügyben képviselő orvosok és hatóság nem csalódhatok, mert ez intézetek az igazán gavallér ember módjára többet nyujtanak, mint amennyire magukat kötelezték. Németország, melynek kiváló fiai behálózták már az egész német földet a népszanatoriumok sürü hálózatával, megállhat egy időre, ha akar az ujabb szanatoriumok kreálása utján, mi azonban még kell, hogy ezen irányban tovább haladjunk, mert ezen a téren nyujthatunk relative legtöbbet a kisemberek, a vagyontalanok sokaságának s ezzel megbecsülhetetlen emberbaráti, hygieniai és gyógyító tevékenységet fejtünk ki.

Attól ne féljünk, hogy szanatoriumaink, ha a gümőkór biztos gyógyszerét sikerülne felfedezni, egyszerre feleslegessé válnak, korántsem, mert minden tüdővész otthon, akármilyen kórházban vagy pláne ambulans kezelésben sohasem lesz meggyógyitható. A specifikus gyógykezelésnek is — bármily tökéletes legyen — mindenkor kemény dió lesz a gümőkór sulyosabb alakja, ahol a szervezet sejt élete szenvedett, ilyen esetekben a specifikus gyógyszer mellett fontos lesend a szervezet általános ellenálló képességét fokozó gyógymód és hogy e kettő ambiciója fogja adni a legfényesebb eredményeket, az kézenfekvő. Az igazi jövendő tehát a szanatoriumokban, vagy szanatoriumszerü kórházi osztályokon alkalmazott specifikus gyógymódé, az ambulans specifikus kezelés mindenkor csak ennek surrogátumát fogja képezni, melylyel igenis élünk majd ott, ahol a legjobb nem állván rendelkezésünkre, kénytelenek leszünk a relative legjobbal beérni.

Ezen bevezetés után áttérek a dispensaire-ek — tüdőbeteg gondozó intézetek — lényegének tárgyalására. Az első ily intézet a »Royal Viktoria Dispensary for Consumption« Edinburghban 1887-ben alapittatott R. W. Philip által. A dispensaire multja tehát még nagyon is rövid és működése oly detail munkában áll, hogy a közvetlen eredményeket még nehezebb lesz ernálni és számon tartani, mint a már érintett testvérintézményeit.

Azonban, ha a dispensaire feladatain végig tekintünk, be kell látnunk, hogy az intézménynek a gümőkór elleni küzdelemben ugyancsak jelentékeny értéke kell, hogy legyen. Akadnak ugyan majd a gondozó intézeteknek is gáncsolói, lebecsülői, mint minden humanus intézménynek, például a gyermekvédelemnek, mégis meg merem jósolni, hogy még az örökösen finánc gondolkodásu emberek is meglesznek a dispensairekkel elégedve, mert ezek aránylag kevés investitióval felállithatók.

Zsidó magyarok a honfoglalás idejében.

Irta: Dr. Venetianer Lajos.

(Folytatás)

Biborban született Konstantin byzanczi történetiró mondja, hogy »a kazaroktól elvált kabarok képezik a magyarok első törzsét, minthogy erőre s vitéz-ségre kitünnek s a csatában mindig legelől vivnak« és Sebestyén Gyula csak a legujabban mutatta ki, hogy a kabarok, mint a vitéz előharcosok az ország elfoglalása után a határ őrzésére rendeltettek Erdélybe, a miért is »székely (szikhely)-végbelt határőr« nevet nyertek. Tehát a székelyek, kiket a hazai néprajzi tudomány mindig az ősmagyarok fennmaradt magva gyanánt tekintett, tulajdonképen a kabarok, más szóval a zsidó kazárok közvetlen utódai.

Ezzel kapcsolatban Sebestyén Gyula azt is kimutatta, hogy az Erdélyben talált csikszentmiklósi és énlakai feliratok, valamint a székelyek közt elvétve még ma is előforduló rovás-irás, melyben az ősmagyar iras nyomát vélték láthatni, nem egyéb, mint némi változatban azzó-héber iras, melyet a kabarok hoztak a Székelyföldre, s igy már nem meglepő, hogy a rovásirásos régi emlékek miért voltak csak a kazár származásu erdélyi székelység területén találhatók.

De a zsidó vallásu kazárok nem csupán a határszélre szorittattak, az ország területére szétszórtan is letelepültek, amit a mai napig fennmaradt helységnevek is bizonyitanak; pl. Nyitramegyében Zsidótábor, Esztergom mellett Zsidód község, továbbá Zsidovina, Zsid, Zsidópatak, Zsidány, Zsidóvár, vagy Kozári s Kozárvár helységek, valamint a családnevek: Kozárvári, Zsidói és Zsidóvári nevek, melyek az árpádkori okmányokban fordulnak elő, sőt a honfoglaló 108 nemzetség közt egy »Zsidaj« nemzetség is emlittetik. Igy hát nem csoda, hogy 953-ban, midőn egy horvátországi követség jelent meg a kordovai kalifánál, kinek államminisztere a zsidó Haszdaj ibn Saprut volt, beható kérdezősködés után alapos értesitést tudott adni a követség a kazárbirodalom létezéséről s meg is igérte, hogy Haszdajnak a kazár királyhoz intézett levelét rendeltetési helyére fogja juttatni. A levelet, ugy mondták a követek, átadjuk a horvát királynak, ki el fogja küldeni az izraelitákhoz, kik a magyarok országában laknak s azok továbbitják majd Oroszországon s Nagybolgárországon át a kazár királyhoz. Tehát félszázaddal a honfoglalás után már a horvátoknál köztudomásu volt, hogy itt zsidók laknak, kik ismerik az utirányt a kazárokhoz, mely utirány azonos a magyarok bejövetelének utjával. Kik voltak, honnan származtak ezek a zsidók, kikre a horvátok Kordovában hivatkoztak? Nyugateurópából kivándorlott zsidók semmi esetre sem lehettek; a félelmetes s rettegett magyarok közé jönni a honfoglalás első századában nem akadhatott kedve külföldi zsidónak, hiszen Horváth Mihály történetiró szerint »majdnem egy századig még csak közeledni sem mertek a keresztény hittérítők a kegyetlenség hirében álló magyarok határaihoz.« De bizonyos, hogy a horvátok által emlitett zsidók, kik jól is-

A dispensaire jelentősége azonnal szemünkbe tűnik, ha feladatait áttekintjük. Ezek a következők: Megvizsgálja a jelentkező szegény beteget gümőkórra, tanácsokat ad a betegnek úgy a maga gondozására, mint a tovább fertőzés meggátlására vonatkozólag. Ingyen ad gyógyszert, fertőtlenitő anyagot, köpőüveget, élelmiszert és más segitséget. Orvosai által felkeresteti a beteget otthonában, szükség szerint elhelyezni igyekezik a szegény beteget szanatoriumban. A szanatorium által elbocsátott beteget felügyelete alá veszi. Egészségügyi tanácsadója a beteg környezetének. A francia és belga dispensairek nagyobb része a betegek kezelésével a szó igaz értelmében nem foglalkozik, ezek munkaköre a következő: foglalkoznak a tüdőgümőkórban szenvedő egyének, a család prophylaxisával, a beteg és környezetének kioktatásával, anyagi gyámolitásával, a lakás fertőtlenitésével. A német gondozó intézetek a gyámolitásban a lakás hygieniájára helyezik a fősulyt; külön szobát bérelnek, a tüdővészesek, a veszélyeztetett gyermekeket egészségi légkörbe igyekeznek helyezni.

A német vöröskereszt egyesület gondozási programmja a következő: eruálni a kezdődő eseteket, az egészségeseket megvédeni a fertőzéstől, a gyermekeket kimenteni az infekció torkából, a szanatoriumból elbocsátottak életmódjára felügyelni, a családfőnek szanatoriumban tartózkodása alatt a családot anyagilag gyámolitani, a szanatoriumból kikerült üdülő betegnek módot nyujt arra, hogy egy ideig kimélhesse magát.

Hazánk legelső dispensaire-je a szombathelyi, mely létesítését Bozéréjy akkori főispán elnöklete alatt álló »Tüdővész ellen védekező vasvármegyei egyesület« buzgólkodásának és a koaliciós belügyi kormány támogatásának köszönheti. A budapesti dispensaire, mely az állam bőkezü áldozatkészségéből Andrássy Gyula gróf személyes kezdeményezése folytán jött létre, a következő szerepkört tölti be: Szolgálja a tüdővész elleni küzdelmet főleg prophylaktikus mezőn a vagyontalan lakosság között. Az intézet részéről nyujtott működés díjtalan. A hozzá fordulókat kivétel nélkül a tudomány által nyujtott minden eszközzel megvizsgálja tuberculozisra.

Ez alapon megállapitja, hogy szenved-e az egyén gümőkórban, annak milyen fokában, alakjában, ha pedig nem szenved, vajjon nem-e áll fenn nála kifejezett hajlamosság a betegségre? Kioktatja mit kell cselekednie és hogyan kell élnie a maga szempontjából, hogy baja javulhasson, vagy a hajlamosság leküzdhető legyen. Megállapitja a beteg szociális viszonyait az illető lakásán tett közvetlen szemlélettel s ki oktatja a beteget mindazon rendszabályokra, melyek az ő esetében követendők oly célból, hogy a tuberculozis a beteg egészséges környezetére át ne ragadjon. Az egyéni és családi vonatkozásu rendszabályok pontos betartását látogatások utján ellenőrzi. Időnkint a családtagokat is megvizsgálja és érdekükben a szükséges intézkedéseket foganatositja. A beteget és családját gyógyszerrel ellátja és anyagi támogatásban is részesiti. Kivánatosan ezek volnának a dispensairek tennivalói, és mint e néhány sorból is nyilvánvaló, a lehető legnemesebb és legmagasztosabb célt szolgálják, megmenteni a családfőt a haláltól, a családtagokat a nyomortól és ennek számtalan következményeitől, mindezek után kivánatos volna, ha a társadalom minden rétege meghozná a maga áldozatát az emberszeretet oltárára s a szenvedő és megmenthető embertársak és családjaik javára.

Dr. N.

Krónika.

Különös szenvedélyről beszél a Z-k, érdemes, hogy arra olvasóközönségün: figyelmét fölhivjuk. A közlemény a következő: Már maga a gondolat is, hogy egy patkányt kell a kezemben tartani, irtózattal tölt el. Hideg fut át a hátamon, és megborzongok. És sehogy sem tudom megérteni, hogy akadjanak emberek, kik csupa kedvtelésből leszálljanak a kloakák nyirkos falai közé és örömükét leljék abban, hogy ezeket a hűvös testü, vinnyogó állatkákat összefogdossák. Valami különös gusztus kell az ilyesmihez, valami normális érzéktől egészen elütő hajlam, ami gondolkodóba ejti az embert.

Londonban John Jarvis foglalkozott a patkányok üldözésével, mint valami szenvedélyes macskává vedlett ember, akinek egyetlen boldogsága, hogy magához csalja a patkányokat, azokat elbóditsa és igy narkotizált állapotban kosarakba rakja. Mert John Jarvis életben hagyta az elbóditott patkányokat. Vizbe dugta az orrukat, amitől fölocsudtak, de akkor már mint foglyok folytatták életüket. John Jarvis senkinek sem árulta el titkát, amivel magához tudta csalogatni a patkányokat.

Most Párisban is él egy ember, kit ugyanilyen szenvedély visz a kloakák (szennyvizek, szemetesgödrök és csatornák) tanyarszagu levegőjébe. Névszerint Ménárt György.

Ez csupán annyiban különbözik londoni társától, hogy nagyobb közlékenységgel tárja

---

merték a magyarok bejövetelének utirányát, a honfoglaló magyarok legvitézebb harcosai, a zsidó vallásu kazárok voltak, akik hazánkban a kereszténység megszilárdulásáig, közel két évszázadig a legbékésebb egyetértésben élhettek a magyar testvértörzsszel. Egy származás emléke füzte összeőket, a honszerzés közös veszedelme kapcsolta össze sziveiket, nem vert közéjük elválasztó éket a különböző oltár, tisztelettel volt kiki a maga hite szerint, a haza oltára körül szeretet áhitata töltö be az egyesült lelkeket.

Hiszen még Szent István törvényei sem emlékeznek meg egy szóval sem a magyarok visszaszoritásáról, pedig felölelnek ezek a törvények mindent, ami az ország lakosságát alkotó népelemekre vonatkozott s igen szigoru büntetésekkel erősitett bástyát épitettek a kereszténység megerősitésére, de a zsidók ellen nem emlit Szt. István semmit. Csak Szent László az első, ki zsidóellenes törvényt hozott: megtiltván keresztények és zsidók között házasságot. Bizonyára volt oka a kereszténység megszilárdulása céljából e törvény meghozására. Bizonyára nagy számban kötöttek a vegyes házasságok, melyekből a zsidóvallás hivéinek gyarapodása fakadt. Szt. László óta a zsidóságra dobott kő mind mélyebb sebeket ütött, mind szorosabbra fogták azt a gyűrűt, mellyel kinpadra vasalták a zsidót. De a szeretet megbocsát, a szeretet hamar tud feledni s a magyar zsidó szereti a rögöt, mely apái porladó csontjait födi, melyet őseinek vére is áztatott, szereti a hazát, melynek talaján nem idegen a zsidó, nem valami ismeretlen forgó szél söpörte ide az egybűtt ágról szakadt zsidót, melyen bocsátkozik, lelke gyökerezik a földbe, amelyen a honfoglalás előtt már ezer éven át álltak a zsidó vallás egyisten hitének oltárai s amelyen a honfoglaláskor párduckacagányos zsidók, mint előharcosok ontották vitézül vérüket, hogy boldogitó hazát szerezzenek az utódoknak. Vallásuk nem volt akadály, mely visszariasztotta volna a testvéries ölelkezéstől a magyart, — hitüket nem nézték oly elfogult előitélettel, hogy mögötte ne látták volna meg az embert; oltárjuk szent tüzénél észrevették lelkük lángolását minden iránt, mi a közjót mozditja elő. Az ősmagyarok nem tolták félre a kazárokat, amiért zsidó hitet vallottak, de hűséges fegyvertársakul fogadták, kik odaadással segitettek megszerezni e hazát s a midőn kemény harc után lepihentek a tábortüzek körül s boldog álmodozásba ringatta szivéiket a regősök éneke, mely hős kazárok honfoglaló munkájáról is dallott, nem gondoltak akkor arra, hogy a segitségükkel szerzett haza ezeréves fennállása után kazár szóval pellengért állit nekik a magyar.

De ne fájjon a kazár szó a zsidóknak, ősi dicsőség füződik e névhez. Zsidó magyarok voltak ők, előharcosai a honszerzésnek, határőrei a hon megtartásának, mig meg nem szilárdult az állami élet. Emlékezzünk régiekről, tanuljunk régiektől, nem idegen itt a zsidó, nem vendégjogért koldul, otthona a magyar haza, melynek boldogságáért, mint a multban, úgy a jövőben is mindenét feláldozni kész.

föl földalatti vadászatainak miszticizmusát (titokzatosságát). És azt mondja, hogy az, amivel a patkányokat oly könnyen elszéditi, egyedül hipnotizáló (bizonyos álomszerü állapotba ejtő)erejéből rejlik. Persze fontos szerepet játszik ebben kezének csodálatos ügyessége is, meg az a füttyszerü hangutánzás is, melyel a patkányokat seregestül magához csalogatja.

Valamelyik barátja Ménártnak kisérte utján ezt a furcsa embert és érdekesen beszéli el a tapasztalt dolgokat.

Nedves, utálatosan nyirkos falak, moh cafatok a szögletekben, alacsony boltozat, amitől mindig fél az ember, hogy beleveri a fejét, a szennyes viz kisérteties zörgése, a vak sötétség s az a bizonytalanság, hogy most valahová lezuhan az ember, meg aztán a folytó, mellre nehezedő levegő, amit átszó a hulladékokból áradó szag és a távolban valami fénypamat, ami kirajzolja a boltozatot, ez a fogvacogtatóan misztikus (rejtelmes) hely, a párisi tunnel (alagut).

És ha leszáll az est s az utcaforgalom dörömbölő zaja nem rázza fel a tunnelek csendjét, megindul utjára Ménárt. Lábán csizma, hátán kosárszerü kalitka és a kezében acetilénlámpa. Csendesen lépked, nem szól egy szót sem, csak erősen figyel olykor óvatos mozdulattal a falhoz lapul. A kripták elfolytott némasága ez, ami gyürüt szorit az ember torkára és megzörgeti a fogait. És mikor ebben a félelmes vacogásban elfut a lábunk alatt valamelyik menekülő patkány, akkor szeretnénk behunyt szemmel, kisérteties szörnyeket sejtve a hátunk megett. De Ménárt arcát ragyogóra gyujtja a szenvedély fellobbanó tüze és célját nem tévesztő gesztussal (mozdulattal) világit bele egy csatornaszájba, ami a tunnel falában ásit.

A lámpa éles sugara lefut a szük csatornába és a bennük lakmározó patkányok riadtan, szinte megkövülve felrántják apró fejőket s ijedt kerek szemükben az aggodalom tükröződik vissza. Most Ménárt összeszoritja a fogait s valami sajátságos füttyentést hallat. Erre megindul a patkányok raja s kiszöknek Ménárt lábai elé. Egyenkint forognak körülötte, egyre szükebb körbe, ugy hogy Ménártnak csak rá kell óvatosan lépnie a kis megbabonázott állatokra és könnyüszerrel foglul ejtheti.

Igy szedi be egyenkint kosárba a hipnotizált patkányokat és ha puttonya megtelik, a következőket inge alá dugja. Egy óra alatt 117 patkányt fogott igy össze egy alkalommal, mely rekord (bizonyos idő alatt elért eredmény) számba ment. Mult évben összesen 20.000 patkánytól fosztotta meg Párist, amiből magának a városnak bizonyara több haszna volt, mint Ménártnak, aki csupán szenvedélyének hódol, mikor ezt az egyébként undok patkányvadászatot üzi.

A normális (rendes természetü) ember irtózattal fordul el az ilyesmitől, és még gondolatban is rettenetesnek tartja ezt, de Ménárt kezébe ragadja kis lámpását és boldogságtól sugárzó arccal oson be a tunnel száján, mint akit valami titkos vágy ragad és nem tud az erejének ellenállni.

Ily tipusokat is csak a behemót (óriás) nagyvárosok teremnek. Sőt hátborsóztató jelenségüknek mellé méltán sorakozik a kloákák patkányvadásza is. De megérdemli a Zk eme föltünően érdekes előadása, hogy Krónikánkban megemlitsük a különös esetet.

Ha már benne vagyunk a patkányok kloakájában, beszéljünk hat valamit a »fekete halál«-ról, a pestisről, melynek bacillusait legjobban a patkányok terjesztik, no meg a — bolhák. Franciaországban, főleg Párisban hasábos cikkeket eresztenek a közönség közé, mert hat a veszedelem komoly. Irják, mondják, hirdetik, hogy óvakodjunk, mert sötét szárnyain közeledik felénk a feketehalál. — Nem tanácsos az ördögöt a falra festeni! Nem *félni*, hanem *vigyázni* kell! Résen lenni! Óvakodni!

Bizony-bizony, a mai világ-forgalom mellett egy-kettőre Európában lehet a borzalmas ragály. Tehát ne találjon bennünket készületlenül! Ha járványos baj fenyegette Európát Ázsia felől, bizonyos, hogy a franciák állottak résen legelsőbben.

Ugy szeretnék . . .

Ugy szeretnék — csak még egyszer —
Együtt lenni te veled.
Ugy szeretném ráhajtani
Válladra a fejemet.
Ölelő két karod között
Elsirni a bánatom,
Legalább megtudnád te is
Hogy én vagyok a legárvább a világon.

Ugy szeretnék belenézni
Még egyer a szemedbe.
Ugy szeretném visszalopni
Magamat a szivedbe.
Rózsapiros ajakadat
Mégegyszer megcsókolni,
Azután már szép nyugodtan
Mennék még a siromba is nyugodni.

NOVÁK PÁL.

HIREK.

Dr. Pletnits Ferenc gyásza. Sulyos csapás érte dr. Pletnits Ferenc ügyvédet és nejét szül. Horváth Margit urnőt. Egyetlen fiuk István, f. hó 22-én 21 éves korában elhunyt. A szép reményekre jogosult ifjuban összpontosult a szülői szerető szív minden érzése, ő volt a jövőbe vetett bizalmuk mindaddig, mig csak rajta a lassan sorvasztó betegség első tünetei nem jelentkeztek. Ez időtől kezdve foszladozott az életnek való megmentés reménysége, a lemondás váltotta fel a bizalmat s végre bekövetkezett, amire el voltak készülve, a legfájóbb perc, az örök időre szóló bucsuzás pillanata. A mindenható irgalma adjon a szülőknek és szerető nővéreinek erőt a nehéz megpróbáltatás elviselésére. A megboldogult ifju temetése pénteken délután ment végbe a rokonság és városi közönség részvételével. Megjelentek a környék intelligenciái is, a tüzoltóegylet pedig testületileg vett részt. A ravatalra helyezett koszoruk nagy halmazát külön kocsi vitte. Egyébként is oly impozáns képet mutatott a szomoru szertartás képe, mely méltó volt ama véghetetlen fájdalomhoz, mi a gyászolók szivét eltöltö.

A helybeli polgári olvasókör választmánya a mult héten ülést tartott s elhatározta, hogy életet önt ismét a kör szervezésébe. E héten tartanak értekezletet s megállapitják a közgyülés napját. A választmányi tagok kérik ez uton is a közönséget, hogy a közgyülésen minél számosabban jelenjenek meg s hassanak oda uj belépés által is, hogy ez a 20 éves kör, mely már oly sokszor gyakorolt jótékonyságot, tovább is virágozzék. A kör helyiségét egyébként a Bárány-vendéglőbe helyezik át s könyvtárát bővitenі fogják.

Kórházi orvosaink fizetésemelése. A belügyminiszter jóváhagyta a kórházbizottságnak a kórházi orvosok fizetésemelésére vonatkozó javaslatát. E szerint a főorvos fizetése 400, az alorvos és gondnok fizetése 200—200 koronával emeltetik fel.

Egy körjegyző kálváriája. Lapunkban több izben megemlékeztünk arról, hogy Bisztricsány Aladár egyházaskeszői jegyzőt állásától felfüggesztették és fegyelmi uton el is mozditották. A jegyző ennek folytán feleségével és hat gyermekével kenyér nélkül maradt. Most, mint értesülünk, Egyházaskesző és vidékének jóérzésü polgárait megindította az elmozditott jegyzőnek nyomorusága helyzete és akcióba léptek. Azt akarják ugyanis kieszközölni, hogy a fegyelmi ügy ujra tárgyaltassék, mert alapos kilátás van arra nézvé, hogy bebizonyittassék Bisztricsánynak ártatlansága, illetve egy oly körülmény, melynél fogva őt rehabilitálnák. Ebben a tárgyban husz aláirással egy kérvényt adtak be a belügyminiszterhez s ahban ki van emelve az elmozditott jegyző kiváló tehetsége és a közigazgatási ügyekben páratlan szaktudása. Továbbá hangsulyozza a kérvény, hogy a volt jegyző vétke oly elenyészően csekély, hogy ezért őt nem lehet sujtani elbocsájtással s hogy inkább ellenségei turták őt ki állásából, akiknek befolyása elég nagy volt ahhoz, hogy a vétkét óriássá fujják. Megjegyzi a kérvény azt is, hogy a jegyzőnek eme rosszindulatu ellenségei már maguk is megbánták, hogy ily kegyetlenül sujtották a jegyzőt s azt az ártatlan nagy családot, mely büntetést nem érdemel. Kivánjuk, hogy a mozgalom sikerre is vezessen.

Uj levélgyüjtő-szekrények. A soproni posta és távirda igazgatóság 3 db. uj levélszekrényt állittatott fel városunkban, melyek mégegyszer akkorák, mint az eddigiek voltak. Nem lesz tehát többé panasz, hogy a leveleket kihuzogatják a szekrényből s hogy a belegyömöszkölés folytán azok összetörnek.

Hymen. Reich Róza kisasszonyt eljegyezte Hertz Jenő Czelldömölkön.

Vendéglősök bálja. A Griff-szálló termeit csütörtökön ismét bali közönség töltö be. A vendéglősök mészárosok és hentesek tartották táncvigalmukat. E bálat a fesztelen és feltelen jókedv jellemzi, mely a reggeli órákban ért véget.

Eljegyzés. Szombathelyi József helybeli segédmozdonyvezető eljegyezte Perepatics Annaskát, Perepatics János helybeli vasuti raktárnok leányát.

A kórházi bizottsági helyek betöltése. Wagner Lőrinc apát elhalálozása és Varga Gyula vönöczki esperes lemondása folytán a kórházi bizottságban két hely megüresedett. Betöltésükről f. évi március 2-án a városháza tanácstermében tartandó közgyülés intézkedik.

A vármegyei nyugdijválasztmány ülése. A vármegyei tiszti nyugdijválasztmány febr. 15-én délután dr. Rado Gyula főjegyző elnöklete alatt ülést tartott, amelyen tárgyalás alá kerülvén özv. Jakab Bódogné özvegyi ellátása, azt 1672 koronában állapitotta meg a választmány.

Halálozás. Horváth József vonatmálházónak 18 éves Boriska leánya f. hó 18-án jobblétre szenderült. A sulyos csapást szenvedett szülők viruló szép leányának váratlan elhunyta fejett városszerte mély részvét nyilvánult meg. Temetése folyó hó 20-án helyezték örök nyugalomra.

Kérik a perronjegyet. Az a rendelkezés, mely a nem utazó közönséget a perronjegy váltására kötelezi, okos és helyes rendszabály. Meg sokkal okosabb és helyesebb volna, ha be is tartanák! De amint ezt a helybeli közönség igen hosszu idő óta tapasztalja, e tekintetben teljesen hiányzik a rend és a *következetesség*. Megtörténik, hogy hónapokon keresztül boldog, boldogtalan kénye kedve szerint korzozhat a perronon és nem jut eszébe a rend őrei közül senkinek, hogy a perronjegy miatt a mulatságban akadályozza, mignem egyszerre ismét feltámad a rendszeretet, eszükbe jut, hogy perronjegy is van a világon, amit követelni szabad. Ilyenkor megtörténik azután, hogy egyeseket, akik a perronon gyanutlanul tartózkodnak, a portás erak leállelnek. Nem történik azonban meg soha és nincs rá eset, hogy a portások a perronjegy váltását *mindenkivel szemben egyformán* ellenőriznék. Kis X-től kérnek perronjegyet, nagy X-től nem, pedig egyikre épp ugy áll a szabály, mint a másikra, az egyik épp oly jogtalanul tartózkodik ott, mint a másik. A szabály tehát csak hétköznapi sárke, vagy nekik nem tetsző emberekre vonatkozik. Mi azt hisszük, hogy a rend a közönség érdekében szükséges és hogy a szabálynak csak addig van ereje, amig azt kivétel nélkül alkalmazzák.

A bor áldozata. Vegh Pál felsőmesteri lakos folyó hó 18-án bort szállitott Szentgyörgyről. Elindulás előtt azonban nemcsak a hordót, hanem saját magát is jól teletöltötte s igy vette utját hazafelé. A pálfai határban kiesvén kocsijának egyik kereke, levánszorgott valahogy, hogy a bajon segitsen, de a bajból mégnagyobb baj lett és pedig rea mezve végzetes baj. A telt hordó ugyanis legurult a kocsiról s Véghet agyonlapitotta. Az arra járók találták meg holtan.

Elhalasztott sorozás. A fősorozást elhalasztották, az utóállitás azonban már marcius hó 6-án meg fog tartatni.

Az alsósági műkedvelői szinielőadás. Már a mult számunkban jeleztük, hogy f. hó 18-án, azaz szombaton este az alsósági r. k ifjusági egyesület az egyesület céljaira tánccal egybekötött szinielőadást tartott. Szinre került A falu rossza«. Tudósitónk az előadásról a következőkben számol be: Az alsósági r. k. ifjusági egyesület megmutatta szombaton este, hogy a tanulni vágyó ifjuság mire képes. Az a rendkivüli szorgalom, mely már az előadásra készülést jellemezte, oly szép eredményt produkált, mely a maga nemében ritkitja párját, az előadás precizitása pedig becsületére vált volna bármelyik vidéki hivatott szintársulatnak is. Már magában véve az, hogy sugóra, rendezőre ugyszólvan semmi szükség sem volt, nagyban hozzájárult a sikerhez; az egyes előadók pedig oly természetesen, oly szabadon mozogtak a szinen, hogy játékukkal valóságos élvezetet szereztek a zsufolt háznak. Különösen kitünt játékukkal Rózsa István Feledi Gáspár szerepében, Szőke Imre Göndör Sándor szerepében, de Gonoszt, a vén baktert sem tudta volna valaki egykönnyen ugy alakitani, mint Maár Vencel alakitotta. Eredeti alakok voltak Teket János Kónya kántor szerepében, valamint Horváth Elek, Cserebogár szőlőpásztor személyesitője, de ezek mellett nem szabad megfeledkezni Horváth Gáborról, a vén Czene cigányról sem. A lányok között a fürge Kéri Róza pompás finum Rózsi volt, de Maár Margit, Szőke Ágota s a többi szereplő sem hagyott semmi kivánni valot. Igazán nem is lehet egyes személyeket különösen kiemelni, mert a szereplők oly ügyesen voltak szerepeikhez megválasztva, hogy — ugyszólván — mindegyik a tökéletességet közelitette meg. A szindarab betanitásánál különös dicséret illeti Marton Gusztáv osztálytanitót, ki semmi fáradságot nem kimélt a siker érdekében. A község intelligentiája teljes számmal megjelent, sőt a vidékről, mint Czelldömölkről és Izsákfáról is jelentek meg vendégek, kik egy élvezetes est kellemes emlékeivel távoztak, s ezt nem is késtek kinyilatkoztatni. A jótékony célt tekintve felülfizettek: Raffel Dénes (Izsákfa), Verbőczi József és Wittmann Andor (Czelldömölk) 5—5 K, Pálinkás Géza 2·40 K, Remete Dénes 2·20 K. Szalai József (Czelldömölk), Takács György (Czelldömölk), Őri Pál, Günsberger Ignác, Koczor Márton 2—2 K, Bán János (Czelldömölk), Kovacs Sándor kj. 1·60—1·60 K, Varga László 1 K, Fischer Emil. Koloszár József 60—60 fill. Melyért fogadják ez uton az egyesület hálás köszönetét. Az összes bevétel 203 K 80 fill., a kiadás 60 K 62 fill., igy az előadás tisztán jövedelmezett az az egyesületnek 143 korona 18 fillért.

Cigányaink Sopronban. Sárközy Géza és zenekara a mult héten Sopronban a Szinház-kávéházban vendégszerepelt. Játékuk annyira megtetszett a sopronaiknak, hogy a bandát szerződéssel kinálták meg. Sárközy a héten azonban hazajött, hogy a vendéglősök bálját kimuzsikálja, de a jövő héten ismét visszatér Sopronba vendégszerepelni.

Megvert kereskedő. Csöngén Koronczai József megtámadta Brändli Sándor simonyi toll és bőrkereskedőt s megverte. A sérülések 8 napi gyógyulást igényelnek. Feljelentetett.

Az elszabály. A czelldömölki vendéglősök ipartársulatának alapszabályait a kereskedelemügyi minister eredeti alakjában nem hagyta jóvá és visszaküldte azzal, hogy a kivánatosnak jelölt módositásokat abban vezessék keresztül.

Köszönetnyilvánitás. Az alsósági r. k. ifjusági egyesület e helyen is köszönetet mond a czelldömölki r. kath. legényegyletnek, miért a szinielőadáshoz szükséges kellékeket oly szivesen és teljesen dijmentesen kölcsönözte.

Drága szarvashus. Haczky Sándor magyargencsi földbirtokos erdőőre egy, a vadorzók által elejtett szarvasra bukkant, melynek husát aztán kimérte részben elajándékozta. Minthogy a lelőtt szarvas husát a község szegényei között kellett volna kiosztania, a törvénnyel gyülik még a baja.

Az alsósági ág. h. ev. ifjuság f. hó 11-én a községi vendéglőben igen sikerült táncmulatságot rendezett, mely az alsósági és izsákfai ág. hitv. evang. nőegyesület pénztára javára 193 koronát jövedelmezett. Felülfizettek a következők: Szabó Károly (Czelldömölk) 5 K, Hanzsér Elek, Pálinkás Géza, Raffel Dénes (Izsákfa), Remete Dénes 4—4 K, Somogyi Kálmán 3 K, Boross János, Bruckner Adolfné, Csajbók Ernő, Günsberger Lipót, Hanzsér Lajos (Vathy-u.), Kabina Lucia, Király Kálmán, Kovács Sándor (Rövid-u.) Nagy Kálmán, Sebestyén János (Fő-u.), Somogyi Györgyné, Varga György (Czelldömölk) 2—2 K, Mód Lénárd (Nagysimonyi) 1 K 40 fill, Balogh Ferencné, Baracskai Józsefné, Berecz Lajos, Fischer Emil, Guger Károly, Király Ferenc, Kiss Lajos, Koczor Márton, Közép János, Magyar Lajos, Marton Gusztáv, Molnár István, Nagy György, Nagy Juliánna, Ötvös Balázs (Izsákfa), özv. Pethő Józsefné, Rákosi Jenő, Rotschild Miksa, Stern Katalin, Szedenics István, Szedenics János 1—1 koronát, Pethő János 40 fill., Erdélyi Lajos, Mátis Sándor és Szabó Istvánné 20—20 fillért, kiknek a rendezőség ez uton mond hálás köszönetet.

Elvágta a nyakát. Kis János 63 éves jánosházai lakos nagy szegénységben élt s elhatározta, hogy megöli magát. F. hó 19-én virradóra elővett tehát egy rozsdás kést, hogy nyakát elvágja. A műtét azonban a kés életlen és rozsdás volta miatt nem sikerült teljesen, mert nyakát csak be-, de el nem vágta. 20 napi gyógyulást igénylő sebeivel beszállitották az itteni kórházba.

Vajat loptak. Uszkó József és Kercza József hosszuperesztegi lakosok vajaskenyérre éheztek s ezért a szövetkezet vajgyárát feltörtek. Minthogy azonban annyi vajat loptak el, hogy vastagabb réteg telt volna ki belőle, mint maga a kenyér, vagyis mintegy 35 korona árát, elfogták őket s a szombathelyi kir. ügyészségnek vendégszobájába kerültek.

Kuruzslás. Horváth Imre e hó 23-án Sándor (Ládás) Józsefnek két koronáért sajátmaga készitette gyógyszert adott el. Bebizonyosodott továbbá róla az is, hogy gyógyszereit már régtől fogva árusitja s szállitja betegeinek. Eljárásában kuruzslást látnak és ezért feljelentették a helybeli járásbirósághoz.

Megszünt járvány. Kemenesmihályfán és Tokorcson a Kanyaró megszünt s a iskolákban ismét megkezdődtek a tanitások.

Kellemes meglepetés. Minden Jacobi féle Antinicotin cigaretta-füzet fadobozban érdekes, ritkaságszámú képeket tartalmaz. Utánzatoktól óvakodjunk és csakis a »Jacobi« jelzéssel fogadjuk el a világhírű Antinicotin hüvelyeket.

Tolvaj munkás. Morosits Józsefet, egy horvátországi illetőségű és a tapolczafői mészégető telepen dolgozott munkást a csendőrök a kissomlyói hegyen elfogták, mert az égető telepről 2 kg. dinamitot és társainak mintegy 40 korona értékű ruháit ellopta.

Egy nagyobb szőlőbirtokos az Érmellékről és a Delawareről igy nyilatkozik: Ugy tapasztaltam szőlészeti és borászati nagygyűléseken, hogy nagy ellensége ennek a zöld asztal körül ülők serege és leginkább azok, akik elméletileg foglalkozva a szőlőmüveléssel, azt sem tudják, milyen fán terem a Delaware, ez a szép aranysárga szinü bor. Én állitom: igenis meg van benne mind az a jó tulajdonság, aminek egy finom és erős borban meg kell lenni. Legutóbb ültettem egy táblába 5000 darab piros Delaware sima vesszőt, az 5000 tőke 30 hektóliter bort adott, most is minden tőke rakva van szőlővel, többet várok mint tavaly. Mustja a klosterneuburgi mérő szerint eddig 27%-nál kevesebb nem volt, a mult évben 30%-ot ért el és igy akinek legalább is 10%-nyi Delaware szőlője terem, annak rossz bora soha sem lehet, mert ez meg rossz esztendőben is megjavitja a többi fajta szőlők borait.

Vasutak. 1871. okt. 1-én nyilt meg Győr—Szombathely között. — 1872. aug. 9-én Veszprém—Szekesfehérvár. — Ugyanazon évben szept. 1-én Szombathely—Gyanafalva és okt. 3-án Kiscell—Veszprem között. — 1875. máj. 1-én a gyanafalva—fehringi vonal, mely közvetlen összeköttetést létesitett Grác felé. — 1877. okt. 13-án Budapest—Ferencváros és Kelenföld között. — 1883. aug. 15-én Szombathely—Kőszeg. — 1884. aug. 16-án nyilt meg a fővárosban a Keleti pályaudvar.

A vármegyei bizottsági tagok száma járásonkint: Celldömölk 58, Pölsöc 51, Körmend 47, Kőszeg 23, Muraszombat 48, Németujvár 28, Sárvár 53, Szentgotthárd 47, Szombathely (járás) 55, Vasvár 35, Kőszeg városa 17, Szombathely városa 146, a vármegyén kivül 10.

A muraszombati gazdakör az évek hosszu során át egyik filiálisa volt a vármegyei gazdasági egyesületnek és ennek sok jótéteményében volt részese. Legutóbb a kis gazdakör kilépett az anyaegyesületből, hihető, személyes dolgok miatt. Az »egyesült erővel« jelszó tehát csak frázis.

Kávéseink mozognak. Igen, mert nincsenek megelégedve a 12 órai záróval, azért kell hogy az éjfél után három órára kitolassék. Kávéseinknak igazuk van és csodálatos, hogy mozgolódásaiknak, illetőleg kérelmüknek még mindig nincs sikere. Sárvárott, Celldömölkön, Körmenden, Szentgotthárdon stb. a vidéki szintársulatoknak állomásuk van, e haladó s folyton fejlődő városokban nagy az intelligencia. Szóval: száz ok van rá, hogy végre ugy a kávések, mint az intelligens polgárság érdekében a záró-óra éjfél után 3 óra legyen!

A hernyók irtása. A földmivelésügyi miniszter körrendeletben figyelmezteti a vármegye törvényhatóságához és utasitásokat adott a tavaszi hernyóirtásra vonatkozólag.

Ha a Marcal árad. A földmivelésügyi miniszter értesitette a vármegyét, hogy a mennyiben a Marcal esetleges áradása folytán a szabályozótársaság műszaki erői nem volnának elegendők, a vármegye távirati kérelmére azonnal küld ki állami műszaki közegeket, természetesen a szabályozótársaság költségére.

Az ebadó felemelése. Nem elég a teher, nem elég a roppant sok adó, hisz maholnap már a levegőről is fogyasztási adót kell fizetnünk, — mondom mindez nem elég, hanem most meg feljebb emelik az adót. Igaz, hogy csak az ebadót, azt sem jószántából emeli a vármegye, hanem miniszteri rendelet folytán.

A népszámlálás költségei. A folyó év elején teljesitett népszámlálás költségeiről és a népszámlálást teljesitő egyének számáról igen érdekes adatokat közöl a statisztikai hivatal. A kimutatás szerint a népszámlálást az országban 32.000 számlálóbiztos végezte, akiknek munkáját 800 ellenőr vizsgálta felül. A népszámlálás az államnak 1.250.000 koronába került. Ebből azonban csak a számlálólapok nyomtatási költségek a statisztikai hivatal személyzetének fizetése és a hivatali helyiség bére lesz fizetve. Minthogy azonban a számlálóbiztosokat és a felügyelővizsgálókat a helyi hatóságok fizetik, a népszámlás dologi kiadása mintegy 3 millió koronára rug.

Köszönetnyilvánitás.

Mindazoknak, kik felejthetetlen, szeretett leányunk elhunyta alkalmával részvétükkel felkerestek, a temetésen megjelentek, fogadják megtört szivünk hálás köszönetét.

Czelldömölk, 1911. febr. 23.

Horváth József és családja.

Szőlőoltványok, és vesszők

beszerzésére legmelegebben ajánljuk a legjobb hirnévnek örvendő

SZÜCS SÁNDOR FIA

bihardiószegi szőlőoltványtermelő cég fióktelepét CZELLDÖMÖLKÖN (Vasm.)

Iroda: Kórház-utca 15.

Képes árjegyzéket tanulságos tartalommal ingyen és bérmentve küld a czelldömölki fióktelep. Ezen árjegyzéknek egyetlen házból sem szabad hiányozni, mert sok hasznos dolgot tartalmaz, tehát mielőtt bárki is oltványt vagy vesszőt venne, elne mulassza ezen árjegyzéket egy levelező lapon kérni.

Eladó ház.

Ujtelepen a Deák-utca 3 szám alatt ujonnan épült lakóház eladó. Értekezhetni ugyanott a háztulajdonossal. A ház áll: 2 nagy utcai szoba, 1 hálószoba, konyha, éléskamara, klosett és egy nagy üvegezett veranda. Egy udvari lakás, konyha, szoba és éléskamarával. Fele épület alatt pince és mosókonyha.

DELEWARE VESSZŐ ELADÓ!

Minden hibától, különösen jégverestől mentes szép sima vessző a piros válfajból, jótállás mellett. Küldök minden vevőmnek utasitást arra, hogyan kell elgyökeresztetni a sima vesszőt, hogy mind megfakadjon.

Ezer darabja az első osztály 35 K
Száz » » » » 4 K
Másodosztályu vessző ezre 20 K

Érmelléki legnemesebb és legbővebben termő faj. Előpénzben az összeg tizedrésze küldendő:

FÜZESSY IMRE, Rákosliget.

Elsőrendü

falkő

mintegy 150 bánya-öl, miskei pethegyi bányámból eladó.

Göttmann Bódog

alezredes

Czelldömölkön.

A VASMEGYEI

Takarékpénztár

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

ÁRUOSZTÁLYA

SZOMBATHELY.

Ajánl: Mindennemű mezőgazdasági és ipari gépeket, malomberendezéseket, **benzin- és nyersolajmotorokat, cséplőgép-garnitúrákat, gép- és nyersolajat,** műszaki cikkeket, zsák, ponyva és kötél-árukat, mindennemű **műtrágyát kartellen kívül,** vetőmagvakat, erőtakarmányféleket, **belföldi és porosz köszenet, kovácsszenet,** meszet és czementet, tűzoltó-felszereléseket stb. stb.

Mérsékelt árak!

Méltányos fizetési feltételek!

Központi iroda: Kőszegi-u. 2.

Raktár: Széll Kálmán-u. 25.

Árajánlattal és költségvetéssel díjmentesen szolgálunk.

Képviselőt minden községben keresünk.

Az a hölgy

aki az egészséges bőrápolással törődik, főkép a pattanásokat eltüntetni, továbbá fehér arcszínt és puha bőrt szerezni óhajt, csak

Steckenpferd-liliomtej-szappannal

(védjegy: vesszőparipa) mossa magát.

Gyár: Bergmann & Co. Teischen a E.

Darabja 80 fillérért kapható gyógytár, drogéria és illatszer-üzletben.

FIX FIZETES

és magas jutalék mellett alkatmazunk vidéki ügynököket sorsjegyek részletfizetésre való eladásához. Havonként elérhető jövedelem 300—600 korona.

Hecht Bankház Részvénytársaság

Budapest, IV., Ferenciek-tere 6

Singer Ferenc

m. kir. államvasuti órás- és ékszerész

Pápa.

Szállít a legelőnyösebb feltételek mellett bámulatos olcsó áron mindennemű **arany-, ezüst- és ékszer-árut, valamint fali- és zsebórákat. Minden óra, mely nálam vásároltatik, másodpercnyi pontossággal szabályozva van.** — Óriási készlet ezüst evőkészletekben, amelyek szigoruan a napi árfolyam szerint lesznek eladva. **Arajánlattal és választékkal a legn. készséggel szolgálok**

Részletfizetésre is!

Eladó ház.

Czelldömölkön (Uj telep) a Deák-utcában levő házamat, mely **áll: három utcai** egy **udvari szoba, két éléskamra,** egy pince betonozva, egy tágas mosókonyha, két sertésól, majorság udvarral, az udvaron és kertben jól termő gyümölcsfákkal **azonnal eladom,** esetleg bérbeadom.

Csuha Lajos.

„M-i-i-t?" — Papa megengedte! Hisz valódi **JACOBI**-féle **Antiniotin**-cigarettahüvelyek fadobozokban!

Vigyázzunk! Csakis a »JACOBI« jelzéssel valódi! Minden fadoboz érdekes Röntgen-képet tartalmaz.

ÉPITTETŐK FIGYELMÉBE!

Mint építési vállalkozó, működésemet *Sárvár és vidékére* kiterjeszteni óhajtván, e célból *SARVÁROTT* (Villanytelep-utcában) egy *képesitett épitőmester* közreműködésével

műszaki irodát

nyitottam.

Vállalkozom az épitésnek terén előforduló mindennemű munkákra **szolid kivitelben, jutányos árak és kedvező fizetési feltételekkel.**

Kiváló tisztelettel:

Günsberger J. Jenő

épitési vállalkozó.

Fa és ácstelep: Kőmenyegerszegen.

Nyomatott Dinkgreve Nándor villanyüzemű könyvnyomdájában, Celldömölkön.